

IZHAJA VSAK DAN

Ima ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Poslanišče šteje, se prodaja po 3 nov. (6 stot.) v mnogih mestih v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Pustoljni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele šteje, po 5 nov. (10 stot.)

OLABI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mm. amaterske, zabavne, poslane, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka naslednja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema inšeriatni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in toljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; za naročbe brez dopolnilne naročnine se uprva ne odira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5.20, za pol leta Kron 2.60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Neprilagojena pisma se ne sprejemajo in ne kopirajo se ne vračajo.

Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom).

Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti šteje 20.

Poštno-hranilnični račun šteje 841-652. TELEFON št. 11-97

BRZOJAVNE VESTI.

Madjarska gonja proti grofu Stürgkhu.

DUNAJ 22. Madjarska gonja proti ministrskemu predsedniku grofu Stürgkhu zaradi njegovega znanega govora o komisarijatu na Hrvaškem postaja čim očitnejša in jasnejša. — Madjari zahtevajo zadoščenje od avstrijske vlade in sicer v obliki preklica ali pa odstopa Stürgkhovega kabineta.

Posledice za Jugoslovane.

LJUBLJANA 22. Z ozirom na vesti o madjarskih intrigah proti ministrskemu predsedniku grofu Stürgkhu, skuša „Slovenec“ pojasniti resnost položaja in stališče Jugoslovancev, ki naj bi je zavzeli nasproti vladi. List pravi:

Ce bi se madjarske nakane posrečile, bi nastal v avstrijskem parlamentu položaj skrajno kritičen. Jugoslovani bi bili prisiljeni v tem slučaju nastopiti z vsemi sredstvi s krajne opozicije bodisi proti grofu Stürgkhu v slučaju preklica, bodisi v slučaju njegovega padca proti kateremukoli njegovemu nasledniku. — Usoda avstrijske zbornice bi bila v tem slučaju zapetena, kajti opozicija bi bila skrajna, se ne bi ustavila pod nobenim pogojem in tudi ne bi poznala nobenega obzira. V tem slučaju bi se pridružili skrajni opoziciji najzmernejši in najkonzervativnejši elementi „Hrvatsko-slovenskega kluba“.

S. L. S. proti obstrukciji Jugoslovancev v parlamentu.

LJUBLJANA 22. Z ozirom na obstrukcijski razpoloženje nekaterih jugoslovanskih krogov, ki žele, da bi zastopniki Jugoslovancev pričeli v avstrijskem parlamentu z najodločnejšo obstrukcijo zaradi zakonolomstva na Hrvaškem, utemeljuje današnji „Slovenec“ stališče S. L. S. nasproti obstrukciji. Pravi:

Kakor izvezo iz zanesljivega vira, Slovenske ljudske stranke za tako početje kratkotalo ni dobiti. Obstrukcija v sedanjem trenutku se smatra kot skrajno kvarljiva. Koristila bi samo Madjarom. V ogrskem državnem zboru bo, kakor vse kaže v kratkem prenehala obstrukcija. Lukacseva vlada se ustanovi s pritiranjem Justha in Košuta. V treh ali štirih tednih reši ogrski državni zbor brambno reformo. Kakšen trijumf bi bil za Madjare, ako bi mogli kazati na obstrukcijo v avstrijskem državnem zboru, ki bi imela v posledici uporabljanje § 14, kar je pravzaprav istovetno s sistiranjem ustave. Porogljivo bi se morali smejati Madjari, da je ustavljeno ustavno življenje v Avstriji, koder je ministrski predsednik ravnokar protestiral zoper sistiranje ustave na Hrvaškem“.

Operacija ministra Trnke.

DUNAJ 22. Minister javnih del Trnka se je moral podvreči neki operaciji na vratu. Operacija se je dobro obnesla. Ministrovo zdravstveno stanje je boljše.

Konec komisarijata na Hrvaškem?

BUDIMPEŠTA 22. Novoimenovani hrvaški minister Geza pl. Josipovich je izjavil nasproti nekemu žurnalistu glede odprave komisarijata na Hrvaškem sledeče: „Smatram za eminentno važen interes ogrske države, da izgine iz njenega ozemlja (?) kraljevi komisarijat odnosno, da ne traja

noben trenotek dalje, v kolikor to ni neobhodno potrebno“.

Volitve v srbsko skupščino.

BELGRAD 22. Dosedanji izid volitev v skupščino je sledeči: 83 staroradikalcev, 8 staroradikalnih desidentov, 39 mladoradikalcev, en mladoradikalni desident, 10 narodnjakov, 11 naprednjakov in 2 socialisti. Skupščina šteje 166 članov; večina znaša torej 84 glasov. Večina je torej odvisna od izida ene nadomestne volitve, ki se ima še vršiti. Sicer pa pride bržkone do koalicije med staro- in mladoradikalci ter staroradikalnimi desidenti, tako da ostane še dalje na krmilu Milovanovičev kabinet.

Zmešnjave v Maroku.

PARIZ 22. Iz Tangerja poroča „Petit Parisien“: Med onimi pri zadnjem uporubitimi civilnimi osebami se nahajajo tudi „Matinov“ poročevalec, njegova soproga, vojaški tolmač Renan in neki trgovec, ki so skup zajtrkovali, ko je v Fezu izbruhnila splošna ustaja domačinov proti Francozom.

K masakraciji Francozov v Fezu dostavlja „Matin“, da je francoski poslanik Regnault prepovedal nekemu poročevalcu oddajati poročila potom brezžičnega brzojava. List dalje pravi, da je vest o masakraciji francoskih častnikov, vojakov in civilistov vzbudila v francoski javnosti globoko razburjenje. Napravile so se težke pogreške. Masakracija bi se bila lahko pravočasno zabranila.

PARIZ 22. Francoski general Moirier je dospel v Fez. V mestu sedaj vlada popolen mir. Skupne francoske izgube znašajo 25 mrtvih in 60 težko ranjenih. Uporne čete so tudi napadle judovski del mesta in ga oropale. 100 Judov so uporniki hudo masakrirali in pomorili. General Moirier je Jude pomiril in jim obljubil svojo pomoč proti upornikom.

PARIZ 22. General Moirier brzojavlja vojnemu ministrstvu: V Fezu je zopet popolen mir. Naše izgube med ustajo in v nato sledečih bojih znašajo 5 častnikov in 14 moč mrtvih in 74 ranjenih. Dalje je bilo 13 francoskih državljanov ubitih.

Sporazum med Anglijo in Nemčijo.

LONDON 22. Sporazumna pogajanja med Anglijo in Nemčijo se prihodnje dni nadaljujejo. Obe vladi bode skušali uravnati medsebojno vprašanje kolonij.

Grozna avtomobilska nesreča v Ljubljani.

LJUBLJANA 22. Včeraj ob 10.55 popoči se je dogodila pred topničarsko vojašnico grozna nesreča, ki je zahtevala mlado človeško žrtev. Trgovec in lastnik avtomobila Karol Camernik je včeraj na podvečer odpeljal večjo družbo s svojim avtomobilom na Posavje, kjer se ni dolgo časa mudila. Nazaj grede je prišel po dunajski cesti pri topničarski vojašnici avtomobilu nasproti neki kmetijski voz, ki ni imel luči. Gospod Camernik je sicer skušal avtomobil še pravočasno kreniti na stran, pa se mu ni posrečilo, vsled česar se je vso močjo sunil ob voz. Vsled močnega sunka so se vsi izletniki, med katerimi so bili klepar Janez Rojina iz Spod. Šiške in njegova soproga, krojaški mojster Josip Rojina iz Ljubljane ter 14 letna gospodična Marija Keržič, edina hčerka gostilničarke Keržič v Šiški, prevrnili na cesto in se močno poškodovali.

„Vi me lahko ubijete; toda ne ubijete me, dokler ne čujete vzklika iz mojih prs, ali pa bolje, ne umrem, ne da bi prej čuli. Ako pa zakričim, spremeni tisoč ljudi, ki so obkolili to hišo, vse v pepel; umaknite svojih pištoli in poslušajte, kaj porečem dami!“

„Genevieve!“ je rekel vitez.

„Meni!“ je šepetala mlada ženska.

„Da, Vam.“

Genevieve je, blede kakor kip, prišla Maurica za lakat. Mladi mož jo je pahnul od sebe.

„Veste, kaj ste mi zagotovili, madama,“ je dejal Maurice z globokim zaničevanjem. „Sedaj vidim, kako ste govorili resnico. Vi res ne ljubite gospoda Moranda.“

„Maurice, poslušajte me!“ je vzkliknila Genevieve.

„Ni mi treba ničesar poslušati,“ je dejal Maurice. „Varali ste me; mahoma ste pretrgali vse zveze, ki so spajale moje srce z Vašim. Rekli ste mi, da ne ljubite gospoda Moranda; toda povedali mi niste, da ljubite drugega.“

„Gospod,“ je vzkliknil vitez, „čemu govorite o Morandu, ali bolje, o katerem Morandu govorite?“

Vsled silnega sunka je M. Keržič odletel iz avtomobila ter padla neravnost z glavo na cestni konfin, kjer je obležala v popolni nezavesti. Nudil se je naravnost pretresljiv prizor. Mariji Keršičevi je bila popolnoma na dva dela razcepljena spodnja čeljust, na desni strani ji je počila lobanja. Iz ušes, nosu, ust in oči je tekla kri. Njeno obličje je bilo popolnoma razmesarjeno. Nezvestno so jo odnesli na marodni oddelček topničarske vojašnice, kjer pa je kmalu umrla.

Težko ranjeni pa so bili tudi ostali izletniki. Karel Camernik in Josip Rojina sta si močno pretresla možgane. Janeza Rojina in njegovo gospo pa so morali odpeljati v bolnišnico.

Grozno nesrečo je edinole zakrivil malomarni kmetijski voznik, čegar ime pa še ni znano.

Samomor mladega zdravnika.

DUNAJ 22. Danes dopoldne so našli daleč v notranjosti Pratra ležati dve osebi v popolni nezavesti s krvavečimi ranami na čelu. Moški, elegantno oblečen in z inteligentnim obrazom, je kazal na sebi zadnje boje s smrtjo. Bil je težko ranjen. Lažje pa je bila ranjena poleg njega ležeča elegantna gospa v najlepši dobi ženske starosti. Imela je le malo rano na čelu in je bila v napolu zavesti.

Zraven moškega so našli v travi lep, čisto nov revolver, vsled česar so takoj sklepali, da sta si hotela mlada človeka končati življenje. Na lice mesta došla sodna komisija je konstatirala, da je bil težko, smrtno nevarno ranjeni mož samski, 30-letni dr. Munc, zdravnik v mestu Liberec na severnem Češkem. Lahkoranjena gospa pa je bila spoznana za soprogo libereškega odvetnika dr. Katza. Komisija je dalje odredila, da so takoj odpeljali dr. Muncu v Rudolfovo bolnišnico, kje je pa ob 1. popoldne umrl. O vzrokih samomora je policija dognala, da je imel mladi zdravnik dr. Munc daljše ljubezensko razmerje s soprogo dr. Katza, ki je te dni prišel na sled temu razmerju. Ko sta to zvedela mlada zaljubljenca, sta sklenila skupno končati svoje življenje. Nanagloma sta odpotovala v soboto na Dunaj.

V nedeljo sta si še ogledovala pratersko veselo življenje in sta sklenila danes zjutraj oditi v skupno smrt. Skupni samomor pa je deloma ponesrečil, ker je g.a dr. Katz le lahko ranjena.

Krvava stavka. 270 mrtvih.

PETROGRAD 21. V dolini sibirske reke Lene se nahajajo mnogoštevilni zlati rudniki, ki so večinoma last ruskega carja. Ker je bilo delavstvo vedno v teh rudnikih do skrajnosti izkoriščano, so stopili pretkli tedni delavci v stavko, da protestirajo proti nečloveškemu izkoriščanju. Delavsko gibanje pa je zadobilo jako resen značaj. Delavci niso hoteli iti na delo, čeprav so jih podjetniki s silo skušali spraviti v rudnike k delu.

Nasilnosti podjetnikov so provzročile slednjič, da je prišlo do veletragičnih spopadov med vojaštvom, ki je bilo poklicano na lice stavke, in delavstvom. Ruske oblasti so dale podnetile razburjenost rudarjev s tem, da so dale aretirati voditelje stavke. Delavci so se zbrali pred jetnišnico in so demonstrirali povsem mirno proti zaporu svojih tovarišev. Nenadno je pričelo vojaštvo streljati, ne da bi dalo preje kakršnokoli svarilo. Učinek je bil strašen. Strelji so

ubili 270 delavcev, 250 pa so jih ranili. Med mrtvimi je tudi pet žen. Vojaki so porabili vse strelivo.

PETROGRAD 22. Vkljub temu, da ruska vlada strogo prikriva nečloveško ravnanje ruskega vojaštva, so se vendar izvele nekatere podrobnosti o krvavi stavki.

Vzrok, da so tako veliksanske izgube človeških žrtev, je pripisovati okolnosti, da je ena stotinja vojakov začela iz oddaljenosti 150 korakov streljati na 3000 mož broječo povorko stavkujočih, ki so se bližali jetnišnici. Ljudje se niso mogli zaradi ozkega prostora nikamor ganiti in je nastala splošna zmedenost med delavstvom vsled nenadnega streljanja vojaštva.

Štrajk pariških šoferjev končan.

PARIZ 22. Stavka 5000 pariških šoferjev je bila danes končana; jutri šoferji nastopijo svojo službo. Stavka je trajala 3 in pol meseca in je bila brezuspešna.

Stavka anarhističnih rudarjev.

MOSTI (na sev. Češkem) 22. Tukajšnje anarhistične organizacije rudarjev nameravajo predložiti lastnikom rudnikov zahteve po zboljšanju gmojnega položaja rudarjev. Če jim lastniki odbijejo zahteve, nameravajo prihodnji mesec pričeti s stavko.

Novi ogrski kabinet.

BUDIMPEŠTA 22. Novoimenovani člani ogrskega kabineta odpotujejo jutri ali v sredo na Dunaj, da položijo cesarju običajno službeno prisego. Ministrski predsednik dr. Lukacs se bo prihodnje dni pogajal z voditelji opozicije zaradi čim hitreje uravnave diferenc med vlado in opozicijo v vprašanih brambne reforme.

BUDIMPEŠTA 22. Ministrski predsednik Lukacs je imel danes s poslancem Kossuth-om in posl. Justh-om daljšo konferenco zaradi rešitve brambne reforme in zaradi volilne reforme. — Oba voditelja sta izjavila, da predložita želje in namene ministrove svojima kluboma v posvetovanje.

BUDIMPEŠTA 22. Državni tajnik v notranjem ministrstvu dr. Jad affy je iz zdravstvenih ozirov prosil za vpokojenje.

Markov stolp v Benetkah.

BENETKE 22. Danes so se pričele na več dni določene slavnosti povodom posvečenja nanovo sezidanega Markovega stolpa. Pri slovesnostih zastopa kralja vojvoda de Genua.

Italijansko-turška vojna

Gospodarski učinki zapretja Dardanel.

MANNHEIM 22. Na tukajšnji borzi za poljedelske produkte so vesti o zapretju Dardanel vzbudile splošno paniko, ker je nemška trgovina z žitom precej zainteresirana. Borza je zaprosila pomoč nemškega zunanjega ministrstva, da posreduje v prilog rednemu paroplovstvu prometu.

BEROLIN 22. Na akcijo raznih borz in paroplovne zveze „Hansa“ je tajnik nemškega zunanjega ministrstva Kiderlen-Wächter odgovoril in izjavil, da se Nemčija kot neutralna država ne more vmešavati v vojne operacije dveh velesil. Vlada se potrudi, da s primernimi koraki in razmeram primerno varuje nemške interese.

BRAILA 22. Zaradi zapretja dardanelske ožine počiva žitna trgovina v Brajli in Galacu. Pristaniškim delavcem grozi kriza.

ODESA 22. V Kerkzomu vlada zaradi zapretja Dardanel splošno razburjenje, zlasti

ta gospod me ubije pred Vašimi očmi; toda, predno mine pet minut, bo tudi on ležal pred Vami, ali, če ostane živ, se to zgodi le zato, da žrtvuje svojo glavo na morišču.“

„On, umreti!“ je vzkliknila Genevieve; „on naj žrtvuje svoje življenje na morišču! Vi torej ne veste, Maurice, da je on moj zaščitnik, zaščitnik moje družine, da bi dala svoje življenje za-nj, da umrem, ako umre on, in da je on moja vera, če ste Vi moja ljubezen?“

„Ah!“ je vzkliknil Maurice, „Vi boste morda neprenehoma zatrjevali, da me ljubite; res, ženske so preslabotne in prebojazljive.“

Nato se je obrnil k mlademu aristokratu in dejal: „Naprej gospod, ali me ubijete ali pa morate umreti.“

„Zakaj?“

„Ker Vas dam zapreti, ako me ne ubijete.“

Maurice je iztegnil roko, da bi ga prijel za vrat.

„Nočem se pripraviti za svoje življenje,“ je dejal vitez, „glejte!“

In vrgel je pištoli na neko stolicu.

(Dalje.)

PODLISTEK

Vitez iz Rdeče hiše.

(Le chevalier de Maison Rouge.) 74

Roman iz časov francoske revolucije. — Spisal Aleksander Dumas star.

Genevieve se je bila ozrla, ko je čula šum, in onemela je popolnoma, ko je zagledala Maurica.

„Gospod“ je dejal mladi republikanec s mladim naglasom onemu, ki je imel v rokah njegovo življenje, „gospod, Vi ste vitez iz Rdeče hiše!“

„In če bi bilo res tako?“ je odvrnil vitez.

„Oh, če je tako, potem ste Vi pogumen človek in potemtakem miren mož, s katerim bi rad spregovoril par besed.“

„Le govorite,“ je dejal vitez in je še vedno tiščal svoji pištoli na Mauricevih prsih.

na žitni borzi. Žitna trgovina počiva. Pristaniška dela so v mnogih krimskih lukah ustavljena. Pričakujejo, da nastane splošni polom nekaterih žitnih in eksportnih tržev.

CARIGRAD 22. Zapretilje Dardanel proizvodnja velikih preglavic. Preko petdeset parnikov je v pristanišču. V osebnem, blagovnem in poštnem prometu je nastopila stagnacija, vendar so odrejane mere, da se promet napelje na indirektna pota. Železniške družbe so vladni obljube olajšave za prevažanje žita. Mestne oblasti se ne prenehoma pripravljajo, da bi preprečile druginjo življ. Na carigradskem trgu je baže še na razpolago 30.000 vreč moke. Ker je promet s Trstom ustavljen, je nastala tudi velika druginja sladkorja.

Arabci proti Italijanom. CARIGRAD 22. Šejk Senusov je založil v neki egiptovski banki 700.000 funtov sterlingov (16.800.000 kron) za vojne operacije proti Italijanom. V najkrajšem času dospe šejk s 50.000 Senusi v Tripolis in se pridruži rednim turškim četam.

Polom v Puli.

Pula 20. aprila 1912.

Za danes Vam ne morem poročati nič novega, pač pa bomo v nekoliko dneh zopet čuli kaj novega. Preiskava proti aretirancem napreduje zelo počasi in to radi tega, ker je dodeljen samo en sodnik za to ogromno in jako komplicirano preiskavo.

Seдем aretirancev — med njimi tudi Borri — je sicer že v zaporih okrožnega sodišča v Rovinju, toda devet jih je še vedno tu v Puli. Za tako število in pri tako ogromnem materijalu je en sam preiskovalni sodnik odločno premalo. Trebalo bi najmanj še enega sodnika. Sicer bi se mogla preiskava vleči tudi še dve leti.

Aretiranci so popolnoma potrjeni. Posebno dr. Pesante in Bigatto, ki vedno jočeta. Brozina se je hotel že dvakrat obesiti, a vsakokrat so pravočasno preprečili to namero. Galante — ta najlepša cvetka puljske kamore — je vesel, ali se vsaj dela veselo, kajti žvižga in poje neprestano. Olajšal si je vest, ker je izpovedal svoje grehe.

Edini Privilegio — ta nositelj venca na grob matere Oberdankove — še vedno ta. Nu, počasi izpove gotovo tudi on kaj.

Zadnji dogodki in jugoslovansko vprašanje.

Vsprič zadnjih dogodkov na Hrvaškem je jugoslovansko vprašanje ponovno z vso silo stopilo na dan. Absolutizem na Hrvaškem je vzbudil v jugoslovanskih deželah odpor, ki mora pripraviti merodajne kroge na Dunaju do prepričanja, da proti jugoslovanom ni možno več vladati.

Gospoda državni in na Dunaju so napravili račun brez krčmarja. Mislili so, da z izročitvijo Hrvatov Madjarom, na milost in nemilost, potolažijo razburjene duhove onkraj Litve in rešijo s tem krizo, kakor je bila doslej navada. Komedija z znano resolucijo in pravljico Khuen-Hedervarya o odstopu cesarja je imela upogniti ogrsko obstrukcijo. Ali ganljiva pravljica ogrskega ministerstva predsednika ni imela uspeha; neverni Tomaži v ogrskem parlamentu niso odnehali in Khuen Hedervary je te dni definitivno sfrčal.

Kaj so pa dosegli z absolutizmom na Hrvaškem? Nič drugega, nego da so napravili iz hrvaškega splošno avstrijsko vprašanje, poosttrili krizo do skrajnega in kompromitirali in oškodovali Avstrijo neizmerno pred vsem svetom.

Brambene reforme niso rešili, marveč so s tem, da so potisnili jugoslovanske poslance v avstrijskem državnem zboru v skrajno opozicijo, le še poslabšali položaj tako, da nastaja vprašanje, če bo pri teh motnih razmerah sploh še kdaj rešeno vprašanje brambene reforme?

Sploh je doživela ta proslula avstrijska protislovanska politika to leto tak polom, k kor še nikoli.

Vsi važni dogodki zadnjih dni silijo nas jugoslovane k resnemu razmišljanju o naši minolosti, zatonu o naši sedanjosti in bodočnosti; silijo nas, da napravimo račun o svojem dosedanjem delu za kulturno, politično in gospodarsko jedinstvo našega naroda. Važno je vprašanje, ali smo sploh kdaj smoteno in jedinstveno delovali vsi za veliki cilj, za jedinstvo vseh jugoslovancev v Avstriji? Ali smo se sploh resno potrudili, da 8 milijonov jugoslovancev monarhijske priborimo tisto moč in pozicijo, ki mu po njega geografski legi pristojna? Odgovoriti si moramo: ne! Ako bi se komu ta sodbja zdel preostara, naj se spomni dejstva, da nismo prišli še niti tako daleč, da bi bili vsaj na Dunaju združeni v enem klubu. Delovali so posamične osebe in še delujejo za ta veliki cilj, piše se in govori se mnogo o jugoslovanski vzajemnosti, posebno ponavljajo to pesem o priliki banketov in veselij, na katere se pa pozablja ob prvi priliki.

A pustimo to na strani, in mislimo raje na bodočnost. Dogodki nas neodoljivo si-

ljo, da razmišljamo o sredstvih, s katerimi bi ne le utrdili svoj narodni obstanek, ampak tudi dosegli označeni cilj skupni cilj.

Politično društvo „Edinost“ v Trstu je zadnje dni priobčilo poziv, v katerem pozivlja vse jugoslovanske državne poslance v Trst na kongres, ki naj razpravlja o jugoslovanskih razmerah. To bi bil čln veljkanskega pomena za nadaljni razvoj jugoslovanskega vprašanja.

Po uresničenju te ideje pa ne sme ostati le pri tem prvem koraku, ker mi se ne smemo samo družiti le tedaj, ko nam voda silí v grla, da se po prestani nevarnosti zopet razdružimo: mi moramo nadaljevati delo, dokler ne bo dosežen cilj.

Temu kongresu naj bi sledili drugi, ki naj bi jim bila naloga, da natančno prouče jugoslovansko vprašanje in postavijo temeljni načrt smotrenega dela, za gospodarsko, politično in kulturno osamosvojitve jugoslovanskega naroda.

Redni jugoslovanski shodi naj spopolnjujejo to delo. Jugoslovanska ideja naj zaseže v najubornejšo gorsko kočo in naj vzbudi velikana, ki je spal dovolj predolgo. Našo stremiljenje mora zavzeti konkretne oblike. Zadnji dogodki naj pomenijo za nas začetek neizpreznega boja, za politično, gospodarsko in kulturno jedinstvo jugoslovancev! Kocka je padla. Ogri so nam zalučali rokavico in mi sprejmimo ta boj!

—c.—r.

Bosenska uprava.

Skupno finančno ministrstvo predloži tudi letošnjim delegacijam običajno, z različnimi statističnimi podatki opremljeno poročilo o upravi anektiranih dežel Bosne in Hercegovine. Uvodoma konstatira to poročilo, da štejeta Bosna in Hercegovina po zadnjem ljudskem štetju l. 1910. 1.898.044 prebivalcev. Povprečni letni prirastek prebivalstva znaša okrog 14%. Poročilo konstatira, da od l. 1909. sem narašča izseljevanje med bosenskim prebivalstvom. Leta 1910. se je izselilo 17.200 oseb (l. 1908. le 680 in l. 1909. že 3000). Izseljevanje so po večini mohamedanci, ki so se začeli takoj po aneksiji izseljevati v Turčijo. Dalje se poročilo obširneje bavi tudi z zboljšanjem gospodarskega položaja bosenskih kmetov, šolskim vprašanjem ter s povzdigo poljedelstva in gozdarstva; poročilo tudi konstatira, da se je v anektiranih deželah povzdignila industrija, dalje trgovina in obrt, tako da je postal finančni položaj dežele ugoden. Delavne moči so v Bosni cene in v veliki izbi.

Glede bosenskih deželnih železnic omenja poročilo, da so imele deželne železnice v minulemu letu povprečno okrog 706.365 kron čistega dobička. Ugodno se razvija tudi rudarstvo, zlasti premogarstvo.

Ukrajinski „Sič“ in sokolske slavnosti v Pragi.

L v o v 22. Ukrajinska telovadna organizacija „Sič“, ki šteje 800 podružnic in okoli 35.000 članov, se je druga leta udeležila sokolskih zletov, med drugimi onega v Zagrebu ter tudi, po posebni deputaciji, sokolskih slavnosti v Celju; letos pa ni bila povabljena na zlet v Pragi. Zaradi tega vlada tudi med ukrajinskimi narodnimi krogi veliko nezadovoljstvo. Ti krogi povdarjajo, da je ravno „Sič“ najboljša slovanska telovadna organizacija in da pri „Siču“ sodelujejo oni ukrajinski poslanci, ki se prištevajo med prave slovanske politike. „Sič“ sedaj dolži nekatero češke politike, da so z ozirom na politično narodni razpor med Rusi in Ukrajinci posredovali pri češki „Sokolski zvezi“, da ni povabila „Siča“.

„Sič“ sedaj apelira na češki narod, da naj popravi to pogrško in povabi tudi ukrajinsko organizacijo k sokolskim slavnostim v Pragi.

Domače vesti.

Zveza tržaških (italijanskih) učiteljev je imela v nedeljo svoj občni zbor. Poročilo v „Piccolu“ smo čitali z zanimanjem. Karakteristično je res, kako so ta gospoda kričali radi nedostatkov in krivic, ki se baže gode njim in šolstvu, in so ob enem hvalili njih, ki so jedini krivci na tem nedostatkah. Še več: ne le da niso pokazali s prstom na krivce, marveč so jih še razbremenjali s tem, da so namigavali, da krivci morajo biti izven — mestnega sveta. To ni le farizejstvo, ampak je direktno strahopetstvo.

Tako so vam n. pr. rekrimirali, da še ni odoben deželni šolski zakon! Za božjo voljo: ali žive ti ljudje z glavo v vreči, ali so prespali dogodke zadnjih par desetletij ob vprašanju deželnega šolskega zakona? A če ni temu tako, potem moramo napisati še hujšo sodbu o teh gospodih. Reči bi morali, da vedoma potajujejo notorično resnico.

Kdo je neki kriv, da nimamo še deželnega šolskega zakona? Mari vlada, ki vedno pritiska, da bi deželni zbor ustvaril takov zakon? Mari Slovenci, ki jim je to že stara odločna zahteva? Kje bi bili torej tisti krivci izven mestnega sveta, oziroma dežel-

nega zbora (saj so tu in tam iste osebe), ali še točneje rečeno: izven gospodovale stranke? Mari je vlada kriva, da večina sklepa zakone, ki so v kričečem nasprotju ne-le z najelementarnejšo pravičnostjo, marveč tudi s splošnimi državnimi zakoni?

Mari je vlada kriva, da vsak zakon, ki ga ustvarja rečena večina, ima le služiti tendencam italijanske in strankarske — politike?

Takih zakonskih načrtov seveda jedinstavno ne more in ne sme predlagati v cesarsko odobrenje, ker bi s tem kršila ustavo in zakone, ki jih mora spoštovati in ščititi že po položeni službeni prisegi. Tako je z deželnim šolskim zakonom, tako je s preuredbo zemljiške knjige. V obeh slučajih bi hotela imeti večina zakon, ki naj bi ne zadovoljal praktični potrebi in pravicam in koristim vsega prebivalstva, marveč naj bi le služil namenom gospodovale stranke. Izključeno je, da bi gospoda italijanski učitelji ne vedeli tega. Njihovo stokanje radi deželnega šolskega zakona znači torej le grdo farizejstvo.

Ravno tako farizejstvo so zagrešili gospodje se svojo sicer povsem opravičeno lamentacijo, da mestni svet pač daja tisočake podpore za gledališče Verdi, dočim nimajo denarja — kakor se je izrazil prof. Granella — za njih, ki trpe in delajo na šolskem polju. No, ravno gospoda italijanski učitelji so njim, ki dajajo podporo gledališču Verdi, vsikdar najzvestejši oprede in so bili to tudi — na nedeljskem zborovanju. Kako naj drugače razumemo frazo prof. Granella, da so naše (italijanske) šole ogrožene tudi politično? Na dlani je, da so s to frazo hoteli demonstrirati proti vsaki najopravičenejši aspiraciji slovenskega meščanstva na polju šolstva, s čemer so le prihiteli na pomoč ravno politiki tistih politikov, ki dajajo podporo gledališču Verdi, dočim nimajo — tako so trdili na nedeljskem zborovanju — denarja za opravičene zahteve učiteljsva. Ne, gospoda to ni — moško, če kdo jadikuje radi razmer, a si ne upa pokazati tudi krivcev, in si marveč skuša pomagati iz zagate s tem, da meče krivdo na druge — nekrivce!

Pod zaključek zborovanja pa je vendar padla vsaj ena umestna, poštena beseda. Ali prišla je iz — ženskih ust. Vrtarica Ida de Bacco je namreč predložila resolucijo, v kateri opozarja na nujno potrebo otroških vrtcev v raznih okrožjih mesta in posebno v novem mestu.

Rečena gospica je tu opozorila na tisoče zanemarjene italijanske dece po našem mestu in je s tem — če tudi nehoti in ne da bi se zavedala tega — izrekla zaslužno obsodbo o občinski upravi, ki pač troši tisoče za otroške vrtce z nemoralnimi nameni, za lov slovanskih duš, za grabljenje tuje lasti, dočim popolnoma zanemarljivo vzgojv svojega lastnega ljudstva in pušča njegove otročice, da rastejo v nevednosti in podivjanosti, tako da je prišlo že tako daleč, da je siromašno slovansko ljudstvo na Krasu glede obiska šol visoko nad širokimi italijanskimi masami v Trstu!

Resolucija gospice de Bacco vsebuje resnico, ki ni častna ne za naše mestne upravitelje in ne za njih, ki te poslednje podpirajo. In med temi so v prvih vrstah ravno gospoda učitelji, ki so na zborovanju minole nedelje tako milo rekrimirali. Zato — farizejstvo!

Kje je ostal smisel za umetnost. Včeraj, v nedeljo popoldne, sem si šel ogledat umetniško razstavo na Goldonijevem trgu št. 6. Ker se je že nekoč grajalo v „Edinosti“, da je poset te slovenske razstave naravnost nečuvno mal, sem si predstavljal, da bom gotovo naletel na večje število obiskovalcev, posebno, ker je nedelja in vreme ne ravno vabljivo za izlete izven mesta. Toda motil sem se! Bil sem popolnoma sam, ne pred menoj in tudi za mano ni nihče prišel. To dejstvo me je naravnost razžalostilo. Informiral sem se pri gospodini blagajničarki in zvedel sem, da kljub temu, da je razstava odprta že tretji teden, se je prodalo vstopnic šele prvih sto.

Ker v prvem hipu nisem znal drugače prispeti, vzel sem nekaj več vstopnic, tem potom pa apeliram na slovensko občinstvo, da pokaže, ali sploh zna ceniti pomen umetnosti, ali pa je zanjo brezbržna in nepojmljiva.

Ker spada kritika umotvorov strokovnjakemu persusu, si dovoljujem le omeniti, da so me nekateri Zajčevi osnutki naravnost presenetili, dočim sem moral občudovati Santela, Blažeka, ter Veselega, ki si je stekel poleg umetniške strani še velike zasluge, da je sploh prišlo do kakšne razstave slovenske umetnosti v Trstu.

Ako sta se posebno Vesely in Zajec toliko žrtvovala, da sta sploh priredila razstavo in z delom in trudom prispela k temu, da imamo v Trstu tako ljubko razstavo, mislimo, da bi naše občinstvo moralo ta trud ne samo upoštevati in ga po možnosti poplačati, ampak moralo bi predvsem pokazati, kako zna ceniti tako kulturno delo.

Dosedaj se seveda to ni pokazalo niti v najmanjši smeri. Zato je pač umljivo, da

o g. Zajcu že čujemo, da namerava oditi v Pariz, dočim Vesely, razočaran nad nepojmovanjem tukajšnjega občinstva, čaka daeva, da bo zopet mogel zapustiti Trst.

Slovenski Trst zares krasno napreduje, na vseh poljih se kaže napredek, toda, kar se tiče upodabljače umetnosti, vidimo, da slovensko občinstvo vsaj do danes ni našlo pravega umevanja. Upajmo, da se tudi ta slaba stran odpravi, da tudi tu vzbudimo smisel za umetnost ter pomoremo moralno k uspehu te razstave, katera je bila prvotno namišljena kot stalna, pa se bo vsled meobiska morala najbrže v kratkem zapreti.

Prijatelj umetnosti.

Narodni fanatizem v trgovinah. Prijeli smo: Kar moramo mi doživljati po nekaterih italijanskih trgovinah, to je naravnost neverjetno, nezaslišano, infamno. Te dni sem bil šel v papirnico Haffnerjevo v ulici Belvedere, da si kupim svinčnik. Zatehtal sem v slovenskem jeziku. Zaposleni pomočnik pa me je apostrofiral odurno: cosa la vol? Ponovil sem svojo zahtevo zopet — seveda — v slovenskem jeziku, a zopet mi ni hotel postreči. In ko sem ga vprašal, mari ni njegova dolžnost, da se uči slovenski, da bo mogel biti na uslugo tudi slovenskim odjemalcem, je odgovoril drzno: mi parlo quel che voglio mi! A da bo predrznost še hujša, me je nazval za — muša, me obsul še z drugimi psovkami ter me podil ven. Karekterično za fanatizem teh ljudi je, da je mož vsaj kolikor toliko moral znati slovensko, ker je reagiral na vsako moje vprašanje, seveda italijansko in tudi nemško.

Narodni fanatiki v trgovinah — to je znak dekadence naših italijanskih kričav. Naj le! Posledice bodo morali nositi sami.

Slavnost razvitja zastave šentjakobske Čitalnice se bo vršila dne 2. junija. Vsem je gotovo še dobro v spominu, kako veličastno slavnost je nameravala Čitalnica prirediti lani ob priliki 10-letnice obstanka društva. Znano je tudi, kako je spremljala vso to namero smola. Lani prenešeno slavnost želi Čitalnica prirediti letos čim sijajnejše ter se nadeja zatrdno, da se vsa br. društva, ki so lani obljubila svoje sodelovanje, odzovejo tudi letos prošnji; nadeja se pa tudi, da se tem pridružio še druga društva, ki se lanske leto niso mogla prigrisati. Prijave naj se blagovolijo poslati do 15. maja, da bo možno pravočasno sestaviti spored.

Zaradi zapretilja Dardanel je ravnanje avstrijskega Lloydja ukrenilo sledeče: Parnik „Palacky“ (carigradska brza proga) se vrne z vsem blagom, ki je določeno za Carigrad in izkrčevališča od Carigrada dalje, iz Pireja v Trst.

Parnik „Uran“ (tesalska proga) bo nadaljeval vožnjo do Dedeağuşa in če se tamkaj ne dobi drugih ukazov iz Carigrada, vrne po tesalski progi A.

Parnik „Carinthia“ (grško-orijentalna proga) bo redno izvršil vožnjo do Smirne, bo v Smirni čakal do sobote poročila, ali je prevoz skozi Dardanele prost ali ne, in se potem, če se situacija ne izpremeni, vrne v Trst.

Svinjerejem v Rojanu in v bližini naznanja g. Primožič Anton, posestnik v Rojanu (Primalno) št. 718, da ima emega mrjasca angleško-severnonemško križane pasme za plemenje. Ta pasem, ki jo je uvedla kmetijska družba v tržaško okolico, se je obnesla prav dobro in je torej priporočati svinjerejem v Rojanu in v bližini, da se v svrhu zboljšanja svinjereje poslužujejo jedino te lepe živali.

Odpreda poštnih pošiljatev za Turčijo. Vsled zabranjenja prehoda Dardanel je do nadaljnjega odpreda voznoposlnih pošiljatev za c. kr. poštne urade v Carigradu-Dardanelah in Crnem morju čez Trst ustavljen.

Tja namenjene omote se bode prevajalo le čez Konstanco proti pristojbi, ki je odmerjena za to pot. Voznopoštne pošiljate na avst. poštne urade v Tesaliji, Mali Aziji in Siriji se bodo odpremale le čez Trst. Pisma za Carigrad, turško obal Črnega morja in Tesalijo se bo odpremalo po suhem čez Carigrad oz. Solun, one za Smirno čez Pirej.

Odpreda pošte za turške poštne urade ostane neizpremenjena.

S Katinare. Umrla je tu po daljši bolezn 7-letna učenka Valerija Metlika. Pokojna deklica je bila jako pridna in vsem priljubljena učenka. Pogreba, ki se je vršil v nedeljo, se je udeležila šolska mladina pod vodstvom gg. učiteljev, oziroma učiteljc. Njihov nastop je napravil najboljši vtis na ljudstvo. — Tudi družega občinstva je bilo mnogo na pogrebu, kar je v veliko tolažbo žalujočim starišem.

Razdelitev otrobov govedorejcem v tržaški okolici! Kmetijska družba za Trst in okolico naznanja okoličanskim govedo-

Sukna,

za gospode in dame, lodno in modno blago
KAREL KOČAN,
tovarna sukna
v Mumpolcu (Češko).
Uzorec franco.

Vzemite

ako ste nahodni, hripavi ali prehlajeni in težko dihaite, FELLERJEV FLUID z znamko ELSAFLUID. Mi smo se sami prepričali pri prsnih bolečinah, bolečinah v vratu itd. itd. o njegovem zdravilnem, osvežujočem uplivu. ki odstranja kašelj. Poizkusni tucat 8 K 60 vin. izdelovalec edino E. V. Feller v Stubici, Elsaarg 264 (Hrvatsko).

rejem, da državno podporo K 5000 za nakup krme v tržaški okolici porabi na ta način, da razdeli govedorejem otrobe po nižani ceni t. j. 5 K 1 vreča s 50 kg otrobov, ki stanejo drugače 17 K 1 kvintali. Z razdelitvijo je začela v sledečih okrajih.

Za Prosek, Kontovelj in Sv. Križ, kamor odpade skuono 300 vreč otrobov, se dele pri g. Al. Goriupu, veletržcu na Proseku.

Za Škedenj in Sv. Mar. Magd., kamor odpade skupno 100 vreč otrobov, pri gosp. Petru Sancinu (Beka), posestniku v Škedenju in to v četrtek dne 25. t. m.

Za Lonjer-Katinara, kamor odpade skupno 100 vreč otrobov, pri g. Čok Drag. Županovemu, posestniku v Lonjeru.

V ostalih krajih tržaške okolice se bo vršila razdelitev otrobov pozneje. Te ugodnosti so udeleženi udje, kakor neudje kmet. družbe. V svrhu olajšanja razdelitve otrobov so govedorejci naprošeni, da se čimprej zglase pri navedenih, katerim se plača tudi kupnino in to takoj pri prejemu.

Podružnica kr. hrv. zem. kazališta, v Trstu. Kakor smo že javili začne v četrtek svoje gostovanje podružnica Kr. hrv. zem. gledališča iz Zagreba v Trstu. Ni treba navajati, da je ta gledališka družba na višku in da so predstave, ki jih družba prireja, res umetniške. Svoje gostovanje začnejo s prekrasno Ogrizovičovo dramo „Hasanaginica“. Ta drama je prevedena tudi na nemški jezik in je eno izmed najlepših del v jugoslovanski literaturi. Abonma na 3 predstave sprejema Slovanska knjigarna Josip Gorenjca. Upati je, da se tudi Slovenci udeležijo teh predstav, ki nam bodo gotovo nudile to, kar je najboljšega v hrvatski in srbski literaturi.

Radi prodajanja pokvarjenih živil. Okrajna sodnija za kazenske stvari v Trstu je tekom leta 1911 in mesecem januar in februar 1912 vsled ovadbe mestnega magistrata obsodila 627 oseb v kazni, ki varirajo med 24 urnim do entedenskim zaporom in denarno kaznijo med eno do 60 K.

Družba sv. CM v Ljubljani nabira za takozvani obrambni sklad ter hoče nabrati na ta način glavnic K 200.000. Do sedaj se je nabralo i. s. leta 1909 29.143 K 13 v, leta 1910 56.767 K 16 v, leta 1911 27.229 K 83 v, leta 1912 jan. inkl. marcij 6.807 K 8 v, skupaj 119.947 K 20 v, nabrati je torej še 80.052 K 80 v.

Tržaška mala kronika.

Nevarna grožnja. Anton Milutin, 23 let star težak, ki je doma iz Šibenika v Dalmaciji, je prišel na krov Lloydovega parnika „Achille“, ki je zasedran v prosti luki, in se je spri tamkaj nekaj z mornarjem Antonom Dabovičem, ki služi na parniku. Dabovič je pozval nato Milutina, naj se spravi s parnika, toda ta se je izpočetka upiral, končno pa vendar šel na suho. Prej pa je še zagrozil Daboviču, da ga bo ubil. Ko je stopil na suho, je hitro pograbil par kamnov in jih vrgetl proti Daboviču, ne da bi ga bil zadel.

Milutina so aretirali, a pomiril se vžil temu ni, temveč se je tudi na stražnici vedel zelo predrzno in je vprico stražnikov še ponovil svoje grožnje, da bo ubil Daboviča.

Tatvine. Aretiran je bil 29 letni težak Josip Baš, doma z Nabrežine, pristojen pa v Litijo, ker je na parniku „Silesia“ ukradel posodo z ananasom. Baš je bil svoj čas izgnan iz Trsta.

Na ovadbo Silvestra Saviolija je bil aretiran 28 letni zidar Giuseppe Marchetti, doma iz Montegrimana v provinciji Pesaro v Italiji, v Trstu pa stanujoč v ul. Crosada 12. Savioli, ki je tudi Italijan, je ovadil Marchettija, da mu je ukradel bankovec za 50 lir. Ko so natančneje preiskali Marchettija, so našli ukradeni bankovec pri njem in sicer skrit v čevlju. Ljubeznivega brata iz blažene dežele so poslali v zapor.

Leopold Stofla, 31 leten kamnosek iz Volčjegagrada, ki pa stanuje v Trstu v ul. Farneto št. 21, je bil aretiran, češ, ker je ukradel nekemu Josipu Uršiču, kmetu iz Brja, steklenico — tropinoveca.

Poskušeni ulom v filijalko banke „Union“. Predrznost tržaških svedrovec presega v zadnjih časih res že vse meje in to predrznost so prav posebno pokazali preteklo noč, o so vlomili v menjalnico banke „Union“, ki ima svoje prostore v Tergesteju, ul. della Borsa št. 3. Menjalnica je nameščena v pritličju, tam kjer je imela svoj čas svojo menjalnico tvrdka Bolaffio. Glavni vhod v menjalnico je z Borznega tr, stranski vhod pa je iz veže v hiši št. 3. v ul. della Borsa.

Vhod iz veže je zavarovan najprej z močnimi lesenimi vrati, ki se zapirajo z angleškimi ključji, potem so pa še železna vrata, ki so tudi opremljena z angleškimi ključnicami.

Prošlo noč so torej seveda neznani zlikovci, kajti svojih vizitek niso oddali pred vlomom na policiji, s ponarejenimi ključji odprli ta dvojna vrata in so tako vdrli v menjalnico, kjer se nahajate dve blagajni Wertheimovki, zunaj in znotraj opremljeni z močnim jeklenim oklopom. Svedrovc so očividno nameravali vlomiti te dve blagajni, ali pa vsaj eno, ar se jim pa ni posrečilo. V menjalnici so našli zjutraj poleg ključja, ki je odpiral vrata tudi še sveder in pa

železno navoro. Ena blagajna je bila pre-maknjena.

Kolikor se da sklepati iz vsega, so zlikovci opusili svoj namen, ker je bilo njihovo orodje preslabo, da bi se bili mogli z njim lotiti blagajne, razbijati se pa niso upali ker so se bali, da bi jih ne bil kdo zalotil pri delu, kajti v menjalnici gori celo noč luč in vrata na Borzni trg imajo odprti o, da službujoči stražnik vsak čas lahko vidi, kaj se godi v menjalnici. Na vsak način so vlomilci odšli z dolgim nosom.

Bog zna kakoga „kšefta“ pa bi tudi ne bili napravili, četudi bi se jim bilo posrečilo vlomiti eno ali drugo blagajno, kajti vsak večer se, predno se zapre menjalnica, prenese ves denar in vrednostni papirji v blagajno banke, ki se nahaja v prvem nadstropju in ostane v menjalničnih blagajnah le drobiž. Vlom v bančnih prostorih pa je nemogoč, ker straži v teh prostorih pet čuvajev in so bančni prostori poleg tega še električno zvezani s policijskim ravnateljstvom.

Polizkušeni vlom so ovadili policiji, ki se je pod vodstvom višjega svetnika Contina ogledala celo stvar. Blagajno in vrata so fotografirali. Polcija pridno išče sledu za neznanimi zlikovci.

„Kdo bo pral?“ To vprašanje sta rešila dva mornarja na precej nenavaden način. Bila sta to namreč 23 letni Evgen Jurič iz Šibenika in Rok Baraca, ki sta bila zaposlena na nekem prevoznem čolnu tvrdke za pristaniške gradnje „Adriatica“ v prosti luki. Oba sta hotela prati svoje perilo, imela sta pa samo en škaf in sta se sprla zaradi njega, nazadnje pa še stepala. Jurič je bil hujši in je najprej pošteno obdelal svojega nasprotnika s pestmi, potem je pa še pograbil neko železo, izbil njim svojemu tovarišu zob in mu končno pripeljal še par krepkih po hrbtu. — Baraca je bil ranjen na večjih krajih. Evgena Juriča so aretirali.

Zaradi vloma v Levijevo skladišče je policija včeraj aretirala vsega skupaj 39 oseb bodisi ker jih je imela na sumu zaradi omenjenega dejanja, bodisi ker so imele pri sebi orožje. V zaporu so pridržali 29 oseb. Kolikor smo mogli polizvedeti, je varnostna oblast že na sledi zločincem in se sme upati, da jih v kratkem izroči pravici.

Zdravstveno stanje Levijevo se je nekoliko zboljšalo.

Policijsko ravnateljstvo je zasledilo včeraj pozno v noč noč nekatere vlomilce. Na Reki je policija aretirala nekega Srba, Nikolo Radanoviča, ki je pustil na dvorišču svoje čevlje.

Koledar in vreme. — Danes: Adalbert škof, Voljeh. — Jutri: Jurij muč. Temperatura včeraj ob 12. opoldne + 15.9 C°. — Vreme včeraj: jasno. Vremenska napoved za Primorsko: Tupatam oblačno, k dežju se nagibajče vreme. Temperatura neizpremenjena. Lokalni vetrovi.

Naše gledališče.

Dramatično društvo je angažiralo kot prvo operetno pevko za bodočo sezono gospico Reziko Thalerjevo.

V nedeljo zvečer je zaključilo naše gledališče sezono s ponovitvijo Kalmanove operete „Jesenskih manevrov“. Obenem pa je bila ta predstava tudi častni večer našega vrliga gledališnega kapelnika g. Mirka Polića.

Vsak, kdor je le površno zasledoval razvoj našega tržaškega slovenskega gledališča, pač dobro ve, kako ozko je zvezan ta napredek z osebo, z neumornim in požrtvovalnim delom g. Polića. Kaj smo pa imeli še pred kratkim na našem odru! Par takolimenovanih narodnih igris s petjem; danes pa lahko rečemo, da imamo opereto, ki se da meriti z opereto marsikaterega večjega odra. Da imamo to, je gotovo v prvi vrsti, ako ne edino zasluga našega g. Polića.

Naj si že misli kdo o opereti kakorkoli, naj tudi vija nos nad „profanacijo“ glasbene umetnosti, kakor imenujejo opereto prav radi glasbeniški in neglasbeniški hiperestetični hipohondri, zlasti pa oni glasbeniki, ki jih samih še ni doletela redka sreča, ali pa tudi nesreča — morda i zanje i za druge — da bi mogli „pred obilno zbranim občinstvom“ zavilati kapelniško taktirko ter ukazovati sopranom in basom, altom in tenorjem in zraven še cell vrsti instrumentov, od brnečega basa pa tja do bušečih pozavov in grmečih bobnov; za naše gledališče pomeni opereta, kakšno imamo, tak napredek, da ga moremo edino le pozdravljati in to z največjim zadovoljstvom.

Tudi v opereti je prave umetniške lepote, samo najti je je treba znati, česar pa seveda nikdar in nikoli ne najde tisti, ki si nalašč devlje roko pred oči, da ne bi vide, kar jih vidi toliko in toliko. Za naše gledališče pa je opereta absolutna potreba — v koliki meri, o tem bi se seveda dalo govoriti, in izpregovorimo o tem ob priložnosti, kajti neizpodbitna resnica je pač, da je opereta dala in bo še dajala vsaj nekaj časa našemu gledališču glavni temelj za njegov nadaljni razvoj, namreč — občinstvo. Treba je le nekoliko trezno računati, in stvar je

POHIŠTVO

SOLIDNO : in : ELEGANTNO
PO ZMERNIH CENAH
RAFAELE ITALIA
TRST - VIA MALCANTON - TRST

Mnenje g. dr. Reich-Rohrwig-a
primarija moravske deželne bolnišnice.

G. J. SERRAVALLO

Trst.

Potrujem, da sem jako zadovoljen z Vašim izdelkom **Železnato Kina-vino Serravallo** (Vino di China Ferruglioso Serravallo) ter ga prepišujem jako rad v slučaju malokrvnosti.

MILAN, 29. septembra 1908.

Dr. REICH-ROHRWIG.

Novi dohodi za pomlad in leto!

Čevljarska zadruga v Mirnu pri Gorici

naznanja slav. občinstvu, da je preskrbela svoje prodajalne:

v TRSTU, Via Barriera vecchia 38 in Via del Bettori 1 in
v GORICI, na Starem trgu 1 (na vogalu Rabatišča)
s svežim poletnim, črnim in barvanim obuvalom ličnega kroja in dela
ter finega in trpežnega usnja.

- - Čevljarnica - -

Leonardo Renna

Trst, ul. delle Acque 4.
Velika izbira moških, ženskih
in otroških čevljev.
Sprejemajo se nar. čila in popravila po zmernih cenah

Dobro jutro! Kam pa kam?

„Grem kupit par čevljev.“ — „Ako hočete
biti dobro postrežen, Vam svetujem, da greste
v ulico Riborgo št. 31
(„Al buon Operaio“)
tam dobite vsakovrstno obuvalo od najfinejše
do najnavadnejše vrste po nizki ceni.“ SVOJI
K SVOJIM! — Priporoča se lastnik
M. IVANČIC.

Dr. Pečnik

(PETSCHNIGG)
Trst, via S. Caterina šte. 1
Zdravnik za notranje (splošne) bolezni:
8 — 9 & 2 — 3 in specialista za kožne in
— vodne (spolne) bolezni: 11 1/2 — 1. —

Zaloga obuvala
in lastna delavnica

PAVEL VISINTINI

Trst, ul. Giosue Carducci 31.
Velika izbira moških in
ženskih čevljev. — Po-
prave se izvršujejo toč-
no in solidno
po zmernih cenah

Nova pekarna in sladčičarna v Trstu

A. JERIO - Trst

ul. Commerciale 328 (Pendice di Scorcola)
Priporoča cenj. občinstvu svojo novo
pekarno in sladčičarno. Dobi se večkrat
na dan svež kruh in sladčice. Prepečeni in
konfektura. — Likerji in raznovrstno vino
v steklenicah.

SIMON PRAPROTNIK

stavbni in pohištveni mizar

v Ljubljani, Jenkova ulica 7

ima v zalogi veliko izbero vsakovrstnih omar za led v poljubnih velikostih za pivovarne, restavracije, delikatesne trgovine, mlekarne itd. in jih priporoča svojim cenj. odjemalcem po najnižjih cenah.

Točna postrežba -- Ceniki na zahtevo zastoj in
poštne prosto na razpolago.

ANTON BARUCCA

MIZARSKI MOJSTER
Trst, ulica San Francesco d'Assisi 2.
Specialist za popraviljanje
roulet na oknih.
Na željo se menjajo pasovi in zmeti.
Iamoi za popolno dele in se ne boji konkurence.

— ZDRAVNIK —

Dr. D. KARAMAN

specijalist za notranje bolezni in za
bolezni na dihalih (grlo in nos)
ordinuje na svojem stanovanju v Trstu,
Corso št. 12
od 11 1/2 do 1 1/2 in od 4 1/2 do 5 1/2 popoldne.
TELEFON 177/IV.

Predmeti za planince

Kuhalne priprave iz aluminija, planinske steklenice, noži in vilice, planinske palice, priprave za led, železa, snežni obroči, nahrbtniki.

Vsakovrstne obleke:

Sweater, planinske hlače, gamaše, čepice iz čiste volne, rokavice.

Steklenice Helios, več dni gorke in mrzle po 4 krone komad.

Modni predmeti za gospode, srajce, ovratnice, zapestnice in nogovice

Za člane športnih in planinskih društev

POSEBNE CENE.

Sportna trgovina Strudel

ulica S. Antonio 12 (nasproti Kred. poslopju)

Bogomil Pino

== urar in zlatar ==

Trst, ulica Vincenzo
Bellini št. 13
KROJITI ČEVIKI SV. ANTONIA ZAVRGA

Bogat izbor ur
vse vrste, kakor tudi
uhanev, prstanov z dija-
mantni in brez dijamant-
ov, čenake verigice, slat-
in srebrne na moške,
vse po konkurenčnih cenah.

Recimo, da je v Trstu 70.000 Slovencev; toda koliko teh Slovencev je zahajalo pred leti v slovensko gledališče? Malo, in to vedno isti. Odkar pa imamo opereto, vidimo pri vsaki predstavi, ne samo pri opereti, temveč tudi pri drami, novih ljudi, novega občinstva, ki je je pritegnila k našemu gledališču, edino le opereta. Začeli so prihajati k opereti, a ostali so zvesti potem tudi drami, gledališču sploh.

In da je stvar taka, da se kaže torej našemu gledališču z ozirom na povdaranje tudi v prihodnosti gotov lep razvoj, se ima naše gledališče, kakor že rečeno, pred vsem zahvaliti vztrajnemu, res poštenemu delu svojega kapelnika g. Mirka Polića, ki je omogočil opereto na našem odru in to tudi dvignil do sedanje njene višine. Skoraj iz ničesar ustvariti nekaj, in to celo res dobro, ni lahka stvar, zato pa gre tudi g. Poliću na njegovem delovanju odkrito priznanje vseh pravih prijateljev našega gledališča.

Pokazalo se je pa tudi to, v nedeljo zvečer, na častnem večeru g. Polića, ko je naše občinstvo napolnilo gledališče prav do zadnjega prostora, da tako izkaže njegovim zaslugam primerno čast.

G. Polić je pripravil za svoj častni večer nekaj posebnega, večjo koncertno točko, Parmovega

„POVODNEGA MOŽA“, komad, ki ga je pred nedolгим časom izvajala ljubljanska „Glasbena Matica“.

Delo samo na sebi je čedno, prav primerno za večje zborove z dobrimi solisti, ima pa napako, ki je precej huda, namreč originalnega je pač res malo v njem. Nekako tako po domače narodno zveni stavek za stavkom, potem zaslišiš košček italijanske pesnice itd.; celo glavni motiv povodnega moža se čuje nekam znano. Priznati pa se mora delu, da je precej težavno za izvajanje zlasti v nekaterih zapletih. Res dobro je izražen in v zboru in v orkestru oni vihar in na groza, ki navdaja plesalce, ko „obstanejo gosli in bas“.

Izredno visoko lego je dal skladatelj tenorjevemu solu. Skoraj vse se giblje nad črtami, in je treba izredno dobrega solista, da zmaga vse to. In človek bi niti ne pričakoval tenorjevega sola, temveč mnogo baritonovega ali celo basovega, saj bi bilo tako veliko primernejše izraženo demonski značaj povodnega moža, kakor pa z onimi skoraj nedosegljivimi in nepremagljivimi visotinami, ki že same po sebi označajo neko veselo lepoto ali radostno vzvišenost.

Spuščati se v podrobnejšo oceno dela nam ne kaže; naše mnenje je pač, da se najbrž „Povodni mož“ ne vzdrži na naših koncertnih odrih.

Izvajanje „Povodnega moža“ v nedeljo zvečer je bilo v splošnem prav zadovoljivo. Pomnoženi mešani zbor pevskega društva „Trst“, oziroma gledališki zbor se je držal dobro, treba bi bilo le nekoliko finejših nijans. Alt in tenor naj bi bila nekoliko močnejše zasedena, tenor tudi nekoliko čistejši, da bi bila enakovalna napram sopranom in basom. Tenorski solo je pel g. Svagelj, ki je izvršil svojo nalogo razmeroma prav dobro, le da je njegov sicer prav prijetni, mehki lirčni tenor nekoliko prešibek napram zboru in orkestru, v katerih se je mestoma, ob močnejše poudarjenih stavkih, skoraj neslišno potapljaj. G. ca Thalerjeva je pela Uršikin tekst s priznano bravuro. Orkester bi bil tuptam lahko nekoliko diskretnjši. V splošnem pa moramo ponoviti, da je dosegel g. Polić s tem komadom, pri katerem se je izkazal kot spreten koncertni zborovodja, prav lep uspeh, kar je priznalo tudi občinstvo z živahnim odobravanjem, med katerim je bil izročen g. Poliću srebrni lovorjev venec „Pevskega društva Trsta“ — svojemu kapelniku.

Po prvem dejanju „Jesenskih manevrov“ je bil g. kapelnik zopet poklican na oder, kjer mu je bila ob burnem odobravanju izročena cela vrsta krasnih darov: lovorjev venec „Dramatičnega društva“, ki je dodalo tudi več zvezkov muzikalij, in lovorjev venec orkestra; potem Beethovenove simfonije in Beethovenova maska, slika iz „Jesenskih manevrov“, Beethovenova slika, šopek in zlat privešek k urni verižici; potem je bila tudi še srebrna doza in potna nacesera: darovi, ki naj so g. Poliću v priznanje na njegovem resnem in smotrenem delu za naš oder in pa v zadoščenje za marsikatero bridko urico njegovega kapelniskega delovanja v gledališču in tudi na zunaj, obenem pa tudi znak, kako visoko čislajo to njegovo delo vsi tisti, ki jim je napredek našega gledališča res pri srcu.

O nedeljskih „Jesenskih manevrih“ naj pripomnimo le toliko, da je pela ulogo Rize g. ca Thalerjeva, ki je žela za svoj izborni nastop splošno priznanje. Opereta je bila tudi v ostalem dobra in se je naše gledališče dostojno poslovilo žnjo od občinstva do prihodnje sezone.

Prihodnje dni pričakujemo nekoliko pregleda ravnokar potekle sezone in izpregovorimo nekoliko obširnejše o marsičem, kar zadeva naše gledališče v minulosti in bodočnosti.

Društvene vesti.

Tržaška podružnica SPD vabi vse gg. odbornike k važni odborovi seji, ki bo danes v torek zvečer ob 8.30 v društveni sobi.

Rojanska ljudska knjižnica bo odslej zopet poslovala in sicer vsak torek in petek od 7^{1/2} do 8^{1/2} zvečer v istih prostorih, kakor prej. — Prvič danes, v torek, 23. t. m. Knjižničar.

Sentjakobska Čitalnica vabi gg. odbornike k važni seji, ki se vrši danes torek ob 8. uri zvečer. Podpredsednik.

Dramatično društvo. Danes zvečer ob 9. uri v kavarni „Balkan“ seja z važnim dnevnim redom. Radi nujnosti predmeta se prosi polnoštevilna udeležba gg. odbornikov.

Slov. del. izobr. društvo ima svojo odborovo sejo danes n pol 8. uri zvečer. Stadion 19.

Odbornice „Ženske podružnice CM“ in vse one, ki imajo nabiralne pole, so naprošene, da pridejo v sredo ob pol 5. uri pop. v Slovansko Čitalnico k važnemu sestanku.

Pevsko društvo „Trst“ naznanja gg. pevkam in pevcem, da odpadejo ta teden vse pevske vaje. Obenem so člani naprošeni, da vrnejo glasbene skladbe: „Povodni mož“. Sprejemajo se novi pevci. Prihodnja vaja za moški zbor bo v torek, dne 30. t. m. ob 8 zvečer. Sedež društva: „Delavsko podporno društvo“, ul. Giorgio Galatti 20 (Narodni dom.)

Nar. del. organizacija.

— Krajevna skupina zidarjev NDO sklicuje za danes, 23. t. m., ob 7 zvečer javen shod v „Kons. društvu“ v Rojanu. Zidarji! Udeležite se shoda polnoštevilno!

— Krajevna skupina mestne plinarne NDO sklicuje za jutri, v sredo, 24. t. m., ob 6 in pol sestanek v prostorih NDO pri Sv. Jakobu.

Gospodarstvo.

Živnostenska banka podružnica v Trstu otvori s 1. majem letos ekspozituro v Gradežu.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 slovi. Mesto tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina znaša 40 slovi. Plača se takoj lian. oddelka.

Udovec mlad v stalni službi želi znanja z izobraženo gospodsko staro 25—30 let, ali udovo brez otrok. Samo reane ponudbe pod kifro „Bodočnost“ naj se pošljejo do 28. t. m. pošte restanje, glavna pošta, Trst. 863

21 let staro dekle se želi poročiti z mladeničem od 24—34 let starim s primerno službo. Le resne ponudbe, ako mogoče s sliko, je poslati na Inseratni oddelk Edinosti pod „Poroka“. 870

Obdelano zemljišče 900 s žnjem, s hišico pri Domiju se proda za 12.000 kron. Naslov pri Inseratni oddelku Edinosti. 869

Soba s hranom se odda v ulici Giov. Boccaccio 16 I. 864

Trgovski pomočnik z večletno prakso in dobriimi sprideli želi bi nastopiti službo akviziterja pri kakih tiskari ali tovarni. Naslov pri Inseratnem oddelku Edinosti. 867

Gospodične, ki se želijo učiti kuhanja, sprejme Hotel Balkan, trg Cauerma. 864

Ženska šivilja se priporoča slovenskemu občinstvu. — Trst, ul. della Guardia št. 31. II n. Amalia Pestelj. 845

Moderne spalne sobe ter vsakovrstno delo izdeluje M. Majcen, mizar, ulica Relvedere 28. ogel Torquato Tasso. 868

Imam veliko množino izvrstnega vina in sicer: Krški teran, prosekar, belo vpravsko in tudi doma pripravljeno s kupljenega dobrega grozolja. Istrsko vino. Prodaja se na drobno in t. di od 56 l naprej na debelo po zmernih cenah. Uljudno se priporoča R. Malalan na Opčinah. 827

Prodajo se prazni viški sodi v dobrem stanju. Hotel Balkan, ulica Geppe. 865

S prvim majem se oddaja 2 otroka na hrano. Plača po dogovoru. Naslov pove inser. oddelk Edinosti pod šte. 860. 860

Prvovrstna tužemška zavarovalnica iste zmožnega akviziterja, ki naj bo dobro uveden v slovenskih krogih. Naslov pove inseratni oddelk Edinosti pod šte. 839. 839

V soboto dne 27. aprila otvorim svojo že več let dobroznano gostilno „Pri Vipavcu“, v novem lokalu v ulici Giuliani št. 32. Cenjenim dosedanjim gostom in drugemu slav. občinstvu se uljudno priporoča za nadaljnjo naklonjenost udani Fran Štancar. 818

Šest šivalnih strojev SINGER kupljenih na dražbi se prodajo po ugodni ceni po kron 64, kije po radnjem sistemu najmoderniji tudi za vezanje po kron 110. Vse zajamčene za tri leta, prekuovalcem popust. Via S. Caterina 7, dvorišče. 818

Stara grška žganjarna v Trstu, Via Savana 8. Tu se dobi bogata izbira likorjev; specialitete: grški in francoski kranjski brinjevec, kratki slivovec in brški tropinovec in rum. Cene nizke. Izbera grenčice, sladoled in sapečenci. Grška mastica iz Šija. — Se priporoča Andrej Antonopulis.

Zdravilno pivo dvojnega kvasa

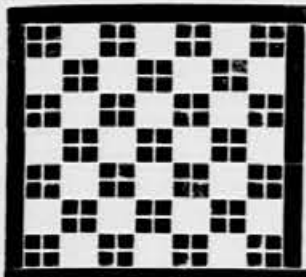
Vel zdravniki ga priporočajo.

Odlikovano na 7 razstavah.

S. STEFAN

Odlikovano na 7 razstavah.

Glavna zaloga v Trstu, via Valdivivo št. 32. — Telefon št. 2201.

Aristide Guaico - Trst

via S. Servolo 2. — Telefon 329, Rom. VI.

Odlikovana tovarna (z zlato svetinjo) cevi in cementnih plošč, teracov in umetnega kamna.

Sprejema vsakovrstno delo v cementu. Cene zmerne, delo točno.

TEODOR KORN

Trst, ul. Miramar št. 65

Stavbeni in galanterijski klepar. — Pokrivač streh vsake vrste.

PREJEMAJO SE VSAKOVRSNA

DELA IN POPRAVE

PO NIZKIH CENAH.

Delo dobro in zajamčeno.

Telef. 25-26. Poslovodja: Franjo Jenke.

Občina Roč v Istri

— išče —

občinskega zdravnika

Plača po dogovoru, ne izpod K 3000.

Zahteva se poznanje i slovanskih jezikov. Imeti mora farmacevtsko omaro.

Za informacije se je obrniti na glavarstvo občine Roč v Istri.

Hans Scheidler

zobotehnik

bivši prvi zobotehnik Dr. Ferdinanda Tanzer

Sprejema od 9—1 in od 3—6.

Trst, Piazza C. Goldoni št. 5. II.

Pristna brnska sukna

pomladna in poletna sezona 1912.

Odresek 3'10 m dolg 1 odresek 7 kron
za kompl. moško obl. 1 odresek 10 kron
1 odresek 15 kron
(suknja, telovnik, hlače) 1 odresek 17 kron
+++ samo +++ 1 odresek 20 kron

Odresek za salonsko obleko 20 kron, kakor tud površnike, tur. lodne, svilene kamgovave itd. pošilja po tov. cenah realna in solidna, dobro znana zaloga sukna

Siegel - Imhof - Brunn (Brno).

Vzorci gratis in franko.

Ugodnosti privatnih odjemalcev, naročevati sukna naravnost pri tvrdki Siegel - Imhof na tovarniškem mestu so velike stalne, nizke cene. Velik izbor. Uzorna, pazljiva postrežba tudi malh naroči v svečem blagu.

„V dobropoznavni manifakturni trgovini“

A. Zafred

ulica Nuova št. 36 (nasproti lekarni Zanetti)

se vdobiva vsake vrste blaga, posebno

volnenega blaga za ženske obleke

in tudi cvetlice ter peresa za klobuke

vse po nizki ceni brez konkurence.

Priporočujoč se z odličnim spoštovanjem

„Točna postrežba“ **A. ZAFRED.**

Na obroke!

Velika zaloga izdelanih oblek

Velika izbira letnih in zimskih oblek za gospod. in dečke, sukenj, površnikov vseh kakovosti. — Specialiteta v veznji.

Velika izbira volnenega blaga. Najzmernejše cene.

Adolf Kostoris - Trst

Ulica S. Giovanni št. 16, I. nadstropje, zraven „Buffet Automatico“.

Telefon št. 251, Rim. II.

Od danes naprej

radi požarja

vse blago, katero se nahaja

v manufakt. trgovini

Karl Andrejčič

v Trstu, ulica Malcanton št. 10

se bude prodajalo

po zelo nizkih cenah.

Odprto od 9. do 12. in od 2. do 6. popol.

Čevljarnica „Alla Sartorella“ - Trst

VIA SARTORELLA 20 (nasproti sladkarni Gatti)

Velika izbira vsakovrstnih čevljev za moške, ženske in otroke. Blago izvrstno in CENE ZMERNE.